

Al ruim 15 jaar werk ik met veel plezier als zelfstandig juridisch adviseur. De ene keer adviseer ik particulieren, de andere keer bedrijven en overheden. Opdrachten variëren van een eenmalig advies tot interim werkzaamheden (vervanging bij ziekte / onderbezetting, projecten die langere tijd in beslag nemen). Juist deze variatie aan werkzaamheden en de keuzevrijheid die ik daarbij heb heeft mij er indertijd toe doen besluiten om als ZZP'er aan de slag te gaan. Om risico's af te dekken heb ik vanaf mijn start als zelfstandige een arbeidsongeschiktheidsverzekering en een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Ook bouw ik zelf pensioen op, investeer ik op jaarlijkse basis in opleidingen / bijscholing en maak ik bij het uitvoeren van mijn opdrachten gebruik van eigen middelen (laptop / computer, telefoon).

Het wetsvoorstel zal er desondanks voor zorgen dat ik in ieder geval voor een deel van mijn werkzaamheden (m.n. de interim werkzaamheden en langer durende projecten) als werknemer wordt gezien. Ik verzoek u vriendelijk het wetsvoorstel in ieder geval voor wat betreft het inbeddingscriterium te heroverwegen en dit onderdeel te schrappen. Hiermee wordt in mijn ogen geen recht gedaan aan de positie van de hedendaagse ZZP'er in de arbeidsmarkt. Ook bevordert dit in mijn ogen juist oneerlijke concurrentie en beperkt het de keuzevrijheid van mensen om als zelfstandige aan de slag te kunnen gaan. Het wetsvoorstel heeft onevenredig nadelige gevolgen voor een grote groep ZZP'ers, die hiermee in feite worden gedwongen weer in loondienst te gaan. En dat is ook waar de schoen wringt: het wetsvoorstel is veel te veel geschreven vanuit 'werkgeversoogpunt'. Deze benadering past in mijn optiek niet meer binnen het huidige tijdsbeeld. En zonder al te bombastisch te willen doen, vraag ik me af hoe dit wetsvoorstel zich verdraagt met nationaal en internationaal recht, meer in het bijzonder artikel 19, derde lid, van de Grondwet (recht op vrije keuze van arbeid), de Dienstenrichtlijn en artikel 15 en 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Als het gaat om het aanpakken van 'schijnzelfstandigheid' voor de groep mensen die gedwongen als ZZP'er moet werken, dan kan ik me voorstellen dat daarvoor wetgeving moet worden gemaakt. Een minimumtarief met een rechtsvermoeden van werken in loondienst kan ik mij daarbij goed voorstellen. Juist deze groep kiest er niet vrijwillig voor om als zelfstandige te werken en zal daarnaast moeite hebben om zich adequaat te verzekeren en pensioen op te bouwen.

Voor de (veel grotere) groep die juist wel bewust de keuze heeft gemaakt om als ZZP'er te werken ligt dit anders. Neveneffect van het nu voorliggende wetsvoorstel is dat een groot deel van deze groep de ene keer wel en de andere keer niet als werknemer moet worden beschouwd, terwijl deze de intentie heeft om als zelfstandige zijn werkzaamheden te verrichten. En juist deze intentie is een factor die in zijn geheel onderbelicht blijft. Gevolg is dat het wetsvoorstel in mijn ogen meer problemen veroorzaakt dan dat het oplost.

Een oplossing zou in mijn ogen juist zijn om, naast het hanteren van een minimumtarief, boven een bepaald uurtarief uit te gaan van een rechtsvermoeden dat werk juist wel als zelfstandige wordt verricht, ook al is dit bijvoorbeeld ingebed in werkzaamheden van een organisatie. Als het namelijk primair gaat om wettelijke bescherming van degenen die gedwongen worden om als ZZP'er aan de slag te gaan, dan kan ook geconcludeerd worden dat boven een bepaald uurtarief van wettelijke

bescherming geen sprake hoeft te zijn. Het wetsvoorstel pakt op dit punt onevenredig uit voor de groep ZZP'ers die geen wettelijke bescherming behoeven.

Als ik verder kijk naar de organisaties waar ik werkzaam ben geweest, dan constateer ik dat het aandeel ZZP'ers waarvan gebruik wordt gemaakt echt marginaal is. De groep werknemers in loondienst vertegenwoordigt nog steeds verreweg de grootste groep werkenden binnen deze organisaties. Van een disbalans is daarom in mijn ogen helemaal geen sprake, verreweg de grootste groep werkenden in Nederland kiest er nog steeds bewust voor om in loondienst te werken. Dit zal in mijn ogen niet snel veranderen. Maar al te vaak hoor ik van werknemers in loondienst dat zij geen zin hebben in 'gedoe', dat wil zeggen: zelf voor nieuwe opdrachten zorgen, zelf je verzekeringen en pensioen verzorgen, rekening houden met de omstandigheid dat je soms even geen opdracht hebt, niet doorbetaald worden bij vakantie en ziekte, geen vaste collega's hebben, etc.

Maar ook bij deze organisaties is er regelmatig sprake van onderbezetting / ziekte / piekwerkzaamheden / projecten, waarbij een beroep wordt gedaan op externen, waaronder ZZP'ers. Als ZZP'ers voor het uitoefenen van deze werkzaamheden als werknemers worden gezien, dan zal dit betekenen dat dit soort werk alleen maar door uitzend- / detacheringsbureaus opgevangen kan worden, dan wel dat daarvoor tijdelijke arbeidscontracten worden afgesloten. In het eerste geval betekent dit dat de rijksoverheid in mijn ogen oneerlijke concurrentie faciliteert (waarbij ik me afvraag of de Dienstenrichtlijn dit wel toestaat), in het tweede geval zal het lastig zijn om iemand te vinden die zich daarvoor leent. Dat er in sommige sectoren wellicht een disbalans is ontstaan tussen werknemers en ZZP'ers vraagt overigens wellicht eerder om specifieke sectorale maatregelen (waarbij het inbeddingscriterium ook de oplossing niet zal zijn), maar niet om een aanpak waarbij alle ZZP'ers onder één kam worden geschoren.

Het argument om een fiscale disbalans tussen werknemers en zelfstandigen te herstellen, rechtvaardigt in mijn ogen de noodzaak voor het nu voorliggende voorstel ook niet. Als het de bedoeling is om dit beter in balans te brengen, dan lijkt de oplossing hiervoor toch eerder te liggen in het aanpassen van fiscale regelgeving, zoals de laatste jaren al gebeurt bv. met het afbouwen van de zelfstandigenaftrek. Op die manier wordt het fiscaal wellicht wat minder aantrekkelijk om als zelfstandige aan de slag te gaan, maar wordt iemand in arbeidsrechtelijke zin in ieder geval niet belemmerd in zijn keuzevrijheid om werkzaamheden als zelfstandige te kunnen verrichten.